

ע"מ 1370+1371+1372/10

ע"מ 1370/10
ע"מ 1371/10
ע"מ 1372/10

בית המשפט הצבאי לערעורים
באזור יהודה והשומרון

בפני הנשיא: אל"ם אהרון משניות

העוררים: אבראהים מוצטפא רשיד עמירה, ת"ז xxxxxxxxxxxx

זיידון סעיד מחמוד סרור, ת"ז xxxxxxxxxxxx

חסן יוסף חסן מוסא, ת"ז xxxxxxxxxxxx (באמצעות ב"כ עו"ד גבי לסקי)

נגד

המשיבה: התביעה הצבאית (באמצעות ב"כ סרן מיכאל אביטן)

ערר על החלטות ביהמ"ש הצבאי יהודה (בפני כב' השופט סא"ל מנשה וחניש)

בתיקים מס' 1141+1173+1175/10 מיום 2.2.10

(העררים נדחו)

תאריך הישיבה: 24 במרץ 2010, ט' בניסן התש"ע.

החלטה

א. החלטת בימ"ש קמא וטענות הצדדים

נגד שלושת העוררים הוגשו כתבי אישום דומים (למעשה כתבי האישום נגד שני העוררים הראשונים זהים, ואילו כתב האישום נגד העורר השלישי שונה מעט בעובדות של פרט האישום הראשון), אשר מייחסים להם עבירה של הסתה, עבירה נוספת של ארגון ונטילת חלק בתהלוכה ללא רישיון, וכן עבירה של יידוי אבנים. בימ"ש קמא קבע בהחלטות נפרדות ביחס לכל אחד מהעוררים כי יש ראיות לכאורה לאישומים נגדם, וכי קיימת גם עילת מעצר של מסוכנות, לא בגלל עצם ההשתתפות בהפגנת המונים בלא אישור, כי אם בשל האופי האלים של ההפגנה, אשר כללה נזק לרכוש, יידוי אבנים והתפרעות אלימה.

בית המשפט ציין בין היתר כי "ארגון של תהלוכה, ללא היתר וללא רישיון, תוך ליבוי היצרים של המשתתפים בה ובכלל זה ליידות אבנים לעבר כוחות הביטחון, טומנת בחובה מסוכנות רבה לציבור, ואינו דומה המשתתף התמים למי שעומד מאחורי אותן הפגנות". כאמור, קבע בית

המשפט בהחלטותיו כי יש ראיות לכאורה לכך ששלושת העוררים היו ממארגני ההפגנות האלימות נגד גדר ההפרדה באזור נעלין, וכי העורר הראשון היה גורם מרכזי בארגון תהלוכות בלא היתר במשך כשנתיים, שבהן ארגן צעירים ליידות אבנים, ואף נטל חלק בעצמו ביידוי אבנים, והעורר השלישי עסק בשילוב גורמים זרים באירועים הללו, בהיותו דובר אנגלית. השופט הנכבד קמא דחה טענת אליבי שנטענה ביחס לעורר השני, וציין כי אין בעובדה שהיה מועסק בחברת הדלק הפלסטינית גם בימי שישי, כדי לשלול ממנו את האפשרות ליטול חלק בהפגנות כפי שמיוחס לו בכתב האישום.

לא למותר לציין כי ההחלטות ביחס לשלושת העוררים ניתנו בבימ"ש קמא ביום 02/02/10, ואילו העררים נגדם הוגשו כחודש ומחצה לאחר מכן, ביום 14/03/10. שלוש הודעות הערר כמעט זהות בתוכן, ונטען בהן כי בימ"ש קמא טעה כאשר קבע כי יש ראיות לכאורה נגד העוררים, וכאשר התעלם מפגמים מהותיים שהתגלו בעדויותיהם של שני עדי תביעה מרכזיים. ביחס לעורר השני, נטען כי טעה בית המשפט כאשר לא נתן משקל מספיק לטענת האליבי שטען, אשר נתמכה במסמך רשמי ממקום עבודתו. עוד נטען ביחס לכל העוררים כי טעה בימ"ש קמא כאשר לא שקל את האפשרות לחלופת מעצר.

לעומת זאת, התביעה טוענת כי צדק בימ"ש קמא כאשר קבע כי יש ראיות לכאורה ביחס לכל אחד מהעוררים, וכאשר קבע כי קיימת בעניינם עילה של מסוכנות שמחייבת את מעצרו עד תום ההליכים. בהסכמת הצדדים נדונו שלושת העררים יחדיו, והחלטה זו מתייחסת אף היא לשלושת העררים, תוך בחינה נפרדת של הראיות ביחס לכל אחד מהם, כמפורט להלן.

ב. בחינת הראיות

שקלתי את טיעוני הצדדים, ועיינתי בחומר החקירה ביחס לכל אחד מהעוררים. אבחן תחילה את הראיות, ואתחיל בעורר הראשון: קיימות בעניינו ראיות החל משנת 2008 ועד סמוך לפני מעצרו. עד תביעה 5 צפואן נאפע (להלן גם צפואן) נחקר במחצית השנייה של שנת 2008 בחשד למעורבות בעבירות של הפרות סדר ופעילות בארגון עוין, ונגבו ממנו 4 אמרות, הראשונה שבהן ביום 22/09/08, והאחרונה ביום 07/10/08, ובה זיהה העד את העורר 1 באחת מהתמונות שהוצגו לו (תמונה מס' 20), וציין כי הוא נמנה עם עוד כמה אנשים, על מארגני ההפגנות נגד הגדר בנעלין, והוא חבר בוועדת הגדר שחבריה קוראים לתושבי הכפר להשתתף בהפגנות לאחר תפילות יום שישי.

גם מעד תביעה 4 חאמד סרור (להלן גם חאמד) נגבו 4 אמרות, שלוש מהן בסוף דצמבר 2009, והאחרונה ביום 07/01/10. באמרתו מיום 29/12/09 סיפר העד על הוועדה למאבק בגדר ההפרדה בנעלין, שחבריה מארגנים את ההפגנות וגם מכוונים את המשתתפים ליידות אבנים לעבר הצבא, ואף מיידיים בעצמם אבנים לעבר כוחות הביטחון. העד ציין כי החל בפעילות נגד גדר ההפרדה כשנתיים קודם לכן, וכי הפעם האחרונה שבה יידה אבנים הייתה ביוני 2009. העד זיהה את עורר

1 לפי תמונתו שהוצגה בפניו (תמונה מס' 7), וציין כי ראה את העורר וחבריו מיידים אבנים בשתיים עד שלוש הזדמנויות.

עד תביעה 3 מוצטפא עמירה (להלן גם מוצטפא) מסר שתי אמרות, ביום 06/01/10 וביום 10/01/10, וגם הוא ציין באמרתו הראשונה כי העורר 1 הוא יו"ר וועדת גדר ההפרדה, וכי הוא ראה אותו כשהוא מארגן את צעירי הכפר ואזרחים זרים לתהלוכה, ולאחר מכן מציב אותם במקומות שונים כדי שיידו אבנים, ואף מתצפת כדי להתריע מפני הגעת כוחות צבא. העד העריך כי העורר 1 נטל חלק בארגון ההפגנות ב-11 הזדמנויות, במהלך שלושת החודשים שקדמו למעצרו.

העורר 1 עצמו מסר באמרה שנגבתה ממנו ביום 27/08/08 כי הוא חבר בוועדת הגדר של נעלין, שמטרתה להתנגד להקמת הגדר "בדרכי שלום וחוק" כלשונו, אף כי לעיתים צעירים מיידים אבנים בהפגנות אלו. באמרה מאוחרת יותר שנגבתה מהעורר ביום מעצרו, שב העורר 1 ואישר כי היה חבר בוועדת הגדר בנעלין במשך כשלושה חודשים במהלך שנת 2008, אולם הכחיש כי יידה אבנים במהלך ההפגנות שבהן השתתף. העורר אישר באמרה זו כי הוא מכיר את עדי התביעה שהפלילו אותו, אך ציין כי אין לו קשר עימם. העורר ביקש לומר דברים אחדים בסוף הדיון בפני, וציין כי הוא בעל אדמות שנותרו מעבר לגדר ההפרדה, ולכן הוא חייב למחות נגד בניית הגדר שאותה הוא מכנה "פשע".

העורר 1 מאשר אפוא כי היה חבר בוועדת הגדר בנעלין לפני כשנתיים למשך שלושה חודשים, אולם מאמרתו של מוצטפא עולה כי פעילותו נגד הגדר נמשכה גם לאחר מכן, עד סמוך לפני מעצרו, כולל השתתפות פעילה במעשי האלימות ויידוי האבנים שנעשו במהלך ההפגנות שהעורר היה שותף לארגון, ולפי אמרה זו מדובר במעשים שהעורר נטל בהם חלק בהזדמנויות רבות. מדבריו של העורר אף ניכרת המוטיבציה שיש לו להמשיך ולפעול נגד הגדר, ובנסיבות אלה אין מנוס מהמסקנה כי צדק השופט קמא כאשר קבע כי יש ראיות לכאורה נגד העורר 1.

שלושת עדי התביעה שנזכרים בכתב האישום נגד העורר 1, נזכרים גם ביחס לכתב האישום נגד העורר 2, גם אם בספרור שונה. חאמד שהינו עד תביעה 4 בכתב האישום נגד העורר 1, סומן בכתב האישום נגד העורר 2 כעד תביעה 3, והוא מציין באמרתו מיום 06/01/10 כי העורר 2 היה סגנו של העורר 1 בוועדת הגדר, ונטל אף הוא חלק פעיל בארגון ההפגנות ואף שימש בעצמו כתצפיתן שאמור להזהיר מפני כוחות הביטחון. מוצטפא שמופיע בכתב אישום זה כעד תביעה 2 מציין אף הוא את העורר 2 כמי שנמנה על ועדת הגדר שארגנה את ההפגנות ליד גדר ההפרדה, וחבריה אף יידו בעצמם אבנים לעבר כוחות הביטחון בכמה הזדמנויות. העורר 2 עצמו מכחיש באמרתו מיום 12/01/10 כי נטל חלק בהפגנות הללו. לדבריו הוא עובד ביום שישי ולכן לא יכול להשתתף בהפגנות הללו. בעניינו של עד זה נטענה טענת אליבי ואף הוצג לי מסמך ממנו עולה כי העד עובד בחברת הדלק הפלסטינית גם בימי שישי.

השופט הנכבד קמא קבע ביחס לעורר 2 כי העדויות המפלילות נגדו מפורטות ותואמות זו לזו, ולאחר שבחנתי את מכלול הראיות, באתי לכלל מסקנה כי יש בראיות הללו כדי לבסס סיכוי סביר

להרשעתו של העורר 2 בעבירות המיוחסות לו, חרף טענת האליבי שהעלה. לעניין זה אציין כי גם אם יינתן משקל מלא למסמך שהוצג בענייניו, מדובר לכל היותר בגרסה מול גרסה, כאשר יש עדיפות מסוימת לגרסתם של עדי התביעה, בהיותם עדי ראיה למעשיו של העורר 2, ובשל העובדה שמדובר בשני עדים שונים שהגרסאות המפלילות שמסרו תואמות זו לזו. בנסיבות אלה, אין מנוס מהמסקנה כי צדק השופט קמא כאשר קבע כי יש ראיות לכאורה גם נגד העורר 2.

אשר לעורר השלישי, ברשימת עדי התביעה שבכתב האישום נגדו, מוזכר גם העורר 1, כעד תביעה 5, בנוסף לשלושת העדים שהזכרנו כבר לעיל, אשר מופיעים בשני כתבי האישום נגד העוררים האחרים. ואכן, העורר 1 מזכיר את העורר 3 באמרה שנגבתה ממנו ביום 27/08/08, כמי שנמנה על חברי וועדת הגדר. העורר 3 מוזכר בהקשר דומה גם באמרתו של צפואן מיום 07/10/08, אולם הוא מוזכר גם באמרותיהם של עדי התביעה מוצטפא וחאמד מדצמבר 2009 וינואר 2010, כמי שנטל חלק פעיל באירועים האלימים שליד גדר ההפרדה, גם בחודשים הסמוכים למעצרו, ביחד עם שני העוררים האחרים. העורר 3 עצמו מאשר באמרתו מיום 12/01/10 כי היה חבר בוועדת הגדר במחצית השנייה של שנת 2008, אולם הדגיש כי מדובר ב"מחאות שלום במסגרת הפגנות שלום נגד בניית הגדר על אדמות נעלין". העורר הכחיש כי נטל חלק בארגון ההפגנות בחודשים האחרונים בטרם נעצר, ואף הכחיש כי יידה אבנים לעבר כוחות הביטחון.

גם בענייניו של עורר זה, קיימת תשתית ראייתית מספקת לעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. לא למותר לציין לעניין זה כי השופט הנכבד קמא דן בהחלטתו בשאלת זיהויו של העורר, נוכח הכינויים השונים שיש לו, ומסקנתו של השופט אודות הזיהוי מבוססת גם על מקצועו ועל זיהוי תמונתו ע"י עד תביעה 4, ולא מצאתי כי נפל פגם בהחלטתו. לפיכך, לא מצאתי סיבה מדוע להתערב במסקנה שאליה הגיע השופט הנכבד קמא באשר לקיומן של ראיות לכאורה נגד העורר 3.

סיכומם של דברים, לאחר עיון בחומר הראיות, לא מצאתי עילה להתערב בקביעותו של בימ"ש קמא כי יש ראיות לכאורה נגד כל שלושת העוררים.

ג. טענות נוספות של ההגנה

ועדיין נותר לי להתייחס לשתי טענות שהעלתה הסנגורית במהלך הדיון. הטענה האחת עניינה במשקל עדותו של העד מוצטפא שלטענת הסנגורית לוקה בנפשו. בעניין זה הוצגה לעיוני חוות דעת פסיכיאטרית שניתנה לבקשת בימ"ש קמא, אשר בה נקבע כי העד אינו מגלה סימנים של מחלת נפש, יודע להבחין בין טוב לרע, וכשיר לעמוד לדיון. הסנגורית טענה עוד כי העד ציין בפני בימ"ש כי למעשה עונה בחקירתו, ולכן הודה בעובדות לא נכונות. הסנגורית צרפה פרוטוקול של בימ"ש קמא מאותו יום, ובו מציין העד כי מדובבים איימו עליו, וכי חוקר שב"כ רשם בתיק דברים שלא אמר והבטיח לו טובות הנאה שונות אם יחתום על מסמכים שהציגו לו. במילים אחרות טוענת הסנגורית כי כתוצאה מדבריו של העד בבימ"ש נוצר כרסום בראיות שיש בו כדי להשפיע גם על שאלת מעצרו של העוררים.

אין ממש בטענה זו, ושני טעמים בדבר: **ראשית**, טענה של כרסום בראיות כתוצאה מהתפתחות מאוחרת יותר ממועד החלטת המעצר המקורית, מקומה בהליך של עיון חוזר במעצר, ולא בהליך של ערר. בהחלטה אחרת, בע"מ 1587/08 בעניין **כויכ** עמדתי על ההבדל בין שני ההליכים, וציינתי כי נקודת המוצא של ההליך של עיון חוזר היא שהחלטה המקורית בדין יסודה, אלא שבעקבות התפתחויות מאוחרות יותר ממועד נתינתה, מוגשת בקשה לאותו בימ"ש שנתן את ההחלטה המקורית לשנות מאותה החלטה, וזו למעשה בקשתה של הסנגורית בהקשר זה, ולכן אין לבקשה זו מקום בעת שדניים בערר, שנקודת המוצא בו היא שנפל פגם בהחלטה של בימ"ש קמא.

שנית, על פני הדברים מדובר בטענות בעלמא, ולא הוצגו בפני תימוכין כלשהם לטענות הללו. בכל מקרה, מקומן של טענות מעין אלה שהעלה העד, במשפט זוטא, שבו הצדדים אמורים להביא ראיות לתמוך או לסתור את טענות העד, ובית המשפט אמור להכריע בטענות, לאחר שמיעת הראיות. לכן, בשלב זה אין בטענה זו של הסנגורית כדי להשפיע על משקלן של הראיות שיש ביחס לכל אחד מהעוררים.

טענה נוספת שהעלתה הסנגורית נוגעת למשקל המופחת שראה בימ"ש זה לתת בהחלטה אחרת, בע"מ 1131,1141/10, לעדותו המפלילה של מוצטפא ביחס לאנשים נוספים שזכרו באמרתיו. כב' השופט לקח קבע באותה החלטה כי מדובר במעין "רשימת מכולת" שמתייחסת ל-17 אנשים, שיש בה התייחסות כללית בלבד, וחסרים בה פרטים קונקרטיים באשר למעורבותו של כל אחד מאותה רשימה. לטענת הסנגורית, ראוי ללמוד מהאמור באותה החלטה גם ביחס לעוררים שלפנינו, וראוי לתת לגרסתו המפלילה של מוצטפא משקל מופחת, במידה שיש בה כדי להשפיע על המשך המעצר.

גם טענה זו אינה יכולה להתקבל משני טעמים: **ראשית**, דבריו של מוצטפא ביחס לשלושת העוררים שלפנינו מפורטת למדי וכוללת התייחסות נפרדת ושונה לכל אחד מהם, בעיקר באמרתו מיום 06/01/10, ובכך שונה התייחסותו ביחס לעוררים הללו מהתייחסותו הכוללנית לאלה שמנויים באותה "רשימת מכולת" שזכרת באמרה אחרת מיום 10/01/10; **שנית**, גרסתו המפלילה של מוצטפא נתמכת גם בראיות נוספות, ואין מדובר בעדות מפלילה יחידה שאין לה חיזוקים ראיתיים.

ד. עילת המעצר

אשר לעילה, הלכה פסוקה היא כי ידוי אבנים לעבר כוחות הביטחון, יש בו כדי לבסס עילה של מסוכנות, והדברים אמורים ביתר שאת כאשר מדובר בהפרות סדר המוניות. כך למשל נאמר בע"מ 3937,3938/07 כי "מדובר במעשה שמעצם טיבו טבועה בו מסוכנות, ולא אחת גרמו אבנים לפגיעה של ממש ולסיכון חיים של מי שנפגע מהם... העובדה שהמשיבים הרהיבו עוז בנפשם להשליך אבנים במהלך אירוע המוני של הפרת סדר, יש בה כדי ללמד על מסוכנות שמצדיקה מעצר...".

גם הפסיקה בישראל עמדה על המסוכנות הרבה של מי שמיידיים אבנים לעבר כוחות הביטחון, וכך נאמר בנסיבות דומות בבש"פ 7171/00:

"...היודה אבנים בשוטר הבא להשליט סדר במקום של התפרעויות, מעלה על עצמו כי מסוכן הוא לשלמו של אדם ולשלום הציבור, ובהיותו כך מסוכן, צפוי הוא כי ייעצר להגנה על אותם ערכי-יסוד שבלעדיהם לא נוכל לקיים חברה ראויה. אכן, אדם שהוכיח עצמו כי בכוונת-מכוון מרים הוא אבן על איש אשר החברה שלחה אותו להשליט משטר וסדר, חלופת מעצר לא תסכון למונעו מעשות שוב מעשה שעשה" (בש"פ 7171/00 מדינת ישראל נ' מוחמד מחמוד חאמד, פ"ד נד(4), 729, עמ' 731-732).

כפי שעולה מחומר הראיות, העוררים מעורבים לכאורה בארגון הפרות סדר המוניות, בהזדמנויות רבות, אשר כללו גם נקיטת אלימות ויידוי אבנים נגד כוחות הביטחון, כאשר העוררים עצמם נוטלים לכאורה חלק פעיל באותם מעשי אלימות. העורר 1 והעורר 3 אף מודים כי היו מעורבים בפעולות המחאה נגד גדר ההפרדה. אמנם הם מציינים כי הם מתנגדים לאלימות, וכוונתם להביע מחאה לגיטימית בדרכי שלום בלבד, אולם כאמור לעיל, חומר הראיות אינו תומך בגרסתם, ויש בו כדי ללמד על מעורבות פעילה של העוררים במעשים החמורים שיוחסו להם בכתב האישום, על כל המשתמע מכך לעניין עילת המסוכנות.

ה. סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, מששוכנעתי בקיומן של ראיות לכאורה ביחס לשלושת העוררים, לא מצאתי כי טעה השופט הנכבד קמא בקביעתו כי קיימת עילה של מסוכנות כלפי העוררים הללו, ואף לא מצאתי כי ניתן לתת מענה למסוכנות בחלופת מעצר. לפיכך, אני דוחה את שלושת העוררים. מיותר לומר כי אין בהחלטה זו כדי למנוע מהעוררים לבקש עיון חוזר המעצר, אם הם סבורים כי קיימת עילה שמצדיקה זאת.

ניתנה היום, 13 באפריל 2010, כ"ט בניסן התש"ע, בלשכה. מזכירות ביהמ"ש תעביר העתק החלטה זו לידי הצדדים.

אהרון משניות 1370/10-54678313

נשיא

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן